

SCA Wood Magazine

2/2020

Vad tech kan lära oss

Hélène Barnekow, vd för Microsoft Sverige,
om innovation, samarbete och hur skogen får
henne att andas ut. Och in.

DEN DIGITALA
SKOGEN

TRÄINDUSTRINS
TIDSMASKIN

FYRA B:N
FÖR INNOVATION

ETT INITIATIV FÖR ATT SPRIDA KUNSKAP OM SKOGEN
FRÅN SVERIGES SKOGSÄGARE OCH SKOGSFÖRETAG

Tänk vad mycket bra och klimatsmart som kan göras av skog.

Se fler produkter och innovationer från
den växande skogen på svenskaskogen.nu

SVENSKA SKOGEN
Här växer framtiden

10

< Microsoft Sveriges vd Héléne Barnekow drivs av att förbättra livet för människor med hjälp av tekniska innovationer.

20

Digitala möjligheter > förhöjer förädlingen av skogens resurser.

24

32

^ Nytt kulturhus i Skellefteå testar träbyggandets gränser.

^ "Gå ut i skogen" är ett av hjärnforskaren Katarina Gospics bästa råd för dig som söker nya lösningar.

6 HYVELBÄNKENS HISTORIA

Snillrik snickeriteknik med djupa rötter.

10 I STÄNDIG FÖRÄNDRING

Microsoft Sveriges vd om sin passion för innovation.

16 HIMMELSKA TRÄDGÅRDAR

Svenskt trä förskönar betongbalkonger i Kina.

20 SNUDDAR SKYN

Kulturhus i trä fångar världens blickar.

24 DEN DIGITALA SKOGEN

Framtidsforskning för smartare skogsbruk.

26 TRÄVARUBRANSCHENS TIDSMASKIN

Skiktröntgen skärper sågverkens precision.

30 VISIONÄR MED KÄNSLA FÖR SKOGEN

Samhällsbyggaren Jan Wejdmars satsar stort i hembygden.

32 BLI MER INNOVATIV

Öva din kreativitet med hjärnforskaren Katarina Gospic.

36 SMAKA PÅ SKOGEN

Restaurang Naturaj låter skogen krydda menyn.

38 FÖRÄDLING FÖR HÖGRE SYFTEN

SCAs innovationschef om utveckling driven av skogskraft.

SCA Wood Magazine

2/2020

ANSVARIG UTGIVARE

Camilla Gårdlund

CHEFREDAKTÖR

Håkan Norberg

OMSLAGSFOTO

Kristofer Lönnå

PRODUKTION

Frosting Kommunikationsbyrå

TRYCK

Stibo Complete, Katrineholm

PAPPER

Omslag: TF Obestruket, 250 g
Inlägga: SCA Frontier, 90 g

KONTAKT

SCA Wood
Skepparplatsen 1
851 88 Sundsvall

060-19 30 00
sca.com/tra

PRENUMERATION

Kontakta camilla.gardlund@sca.com

SCA Wood Magazine trycks på FSC™-certifierat papper (FSC™ C013162). Produktionen strävar efter minsta möjliga miljöpåverkan och förordar ansvarsfullt skogsbruk.

Om du inte längre vill prenumerera på SCA Wood Magazine, kontakta camilla.gardlund@sca.com så avslutar vi omgående hanteringen av dina personuppgifter kopplade till denna prenumeration.

Huvudet i det blå, fötterna på jorden

JAG ÄR EN JORDNÄRA PERSON, närmare myllan än molnen. Så klart uppskattar jag också stora idéer och högtflygande planer, men jag fokuserar gärna på de där första, små stegen och hur vi faktiskt gör verklighet av idéerna. Det kan vara en förändring i vardagen som först bara förefaller viktig i det lilla sammanhanget, men som i förlängningen kan visa sig betyda mycket även i det stora.

Ordet *innovation* kommer från latinets *innovare* som betyder att förändra, göra annorlunda eller förnya. Det handlar alltså nödvändigtvis inte om uppfinningar, utan om att tänka nytt och att göra nya idéer användbara. Det är temat för det här numret av SCA Wood Magazine.

Du får bland annat möta Hélène Barnekow, vd för Microsoft Sverige, som halkade in i telekombranschen för 25 år sedan och lanserade mobilen till en allmänhet som dittills varit nöjd med sin hemtelefon. Att Apple sedan fullständigt förändrade mobilmarknaden blev en av hennes största lärdomar.

Vi berättar också om tidlösa självklarheter som en gång var innovationer, som hyvelbänken, vars enda uppgift var och fortfarande är att hålla brädan på plats för att frigöra snickarens händer. Du kan läsa om framtidens digitala skogsbruk, om hur skogsindustrin använder skiktröntgen för att sortera virke och om hur vi alla kan träna oss att bli mer innovativa.

Det där sistnämnda kanske kan vara särskilt nyttig läsning för en jordnära person som jag själv. Och apropå det. Den bästa definitionen jag har hittat av ordet *innovation* är *praktisk kreativitet*. Där finns kärnan för mig, i kombinationen av att ha huvudet i det blå och fötterna på jorden. Det är därför vi behöver alla typer av människor i våra verksamheter. Så att vi både kläcker idéerna och kan förverkliga dem. Det är sann innovation.

Trevlig läsning!

JERRY LARSSON
AFFÄRSOMRÅDESCHEF, SCA WOOD

TRÄFASAD OCH TAKSKOG PÅ GOOGLES LONDONKONTOR

BAKOM VÄRLDENS STÖRSTA träfasad på 23 300 kvadratmeter kommer Google snart att flytta in. Det brittiska huvudkontoret med plats för 7 000 medarbetare byggs vid King's Cross i London och fasadens uttryck utgår från limträpelare i accoya av varierande höjd. Pelarna sätter prägel på exteriören och interiören, där varje pelare sträcker sig över flera plan i elvvåningshuset. På hustaket kommer en trädgårdsterrass med 250 planterade träd att anläggas. Även löparbana och pool kommer att rymmas där. För designen står Big, Bjarke Ingels Group.

Innovativ lösning

PÅ SNICKARENS DILEMMA

I gamla egyptiska gravar finns bilder på hur man band fast träbitar som bearbetas vid stolpar. Därifrån är steget till det viktiga hjälpmedel vi i dag kallar hyvelbänk inte stort; det handlar i grunden om att få ett trästycke att ligga still när det sågas eller hyvlas.

MINNS DU KÄNSLAN i skolans slöjdsal? Där rådde en mild och trivsam anarki med hyvelbänken som det nav kring vilket slöjdlektionen kretsade.

Hyvelbänken var ingen vanlig skolbänk. Vid den satt man inte ner för att räkna eller skriva. Tvärtom. Vid den slitna och färgfläckade arbetsskivan stod man upp för att såga, sandpappra eller hyvla. Och för att göra detta kunde man spänna fast trästycket med stora träskruvar. Där satt det sedan stadigt, nästan oavsett vad man tog sig för med det.

Andra brädbitar som skulle bearbetas sattes fast mellan bänkhakar som satt nerkörda i en rad hål i skivan. Eller klämdes fast med en bänkspännare. Hyvelspån rullade ihop sig till långa remsor på golvet och sågspånsdammet killade i näsan. Det luktade gott av färskt virke. Slöjdlektionerna gick fort.

För snickaren Tomas Karlsson i Stigtomta utanför Nyköping har hyvelbänken utgjort ett livslångt sällskap. Han har ett stort och mångårigt intresse för historiskt snickeri och var under många år lärare vid Dacapo hantverksskola i Mariestad.

Han har även forskat kring gammal snickeriteknik och traditionella handverktyg från tiden före mekaniseringen av snickeribranschen. Ett stickspår har varit att tillsammans med norska kollegan Roald Renmælo utforska hyvelbänkens historia och utseende.

– Det har alltid funnits behov av ett hjälpmedel att fästa arbetsstycken som ska bearbetas i stället för att hålla fast dem med hjälp av en hand eller fot, säger Tomas.

I den egna snickarverkstaden, inrymd i en ombyggd bykstuga från 1910 med knotiga äppelträd utanför fönstret, finns verktyg och virke av alla de slag.

Men där finns också två stadiga arbetsbänkar. Den ena är en kopia av en hyvelbänk som hittades på regalskeppet Vasa, den andra är en modernare variant byggd i slutet av 30-talet av en snickarmästare i Tierp.

– Funktionerna är ungefär desamma och jag har användning för båda två i mitt dagliga arbete, säger Tomas.

Till den blogg de drev kom under arbetets gång många tips om ålderstigna hyvelbänkar i Sverige och Norge. Många av dessa mättes upp och registrerades. Av en del fynd, däribland hyvelbänken från Vasa, gjordes kopior som Tomas och Roald själva provade i sitt arbete som snickare.

De kunde också snart konstatera att den bänk vi i dag kallar för hyvelbänk har en historia som sträcker sig bakåt i tiden, åtminstone till 1600-talet, sannolikt ännu längre, kanske ända till de gamla egyptierna. Eller till det antika Rom där det hittats arbetsbänkar som kan ha använts vid träarbete.

"Samma utseende
och funktion i 300 år.
Det säger väl allt."

JAN MÖLLEFORS

FAKTA

Hyvelbänk, snickarbänk eller slöjdbänk är en typ av arbetsbänk som används av snickare för att fixera trästycken av olika slag och därmed underlätta arbetet.

Den består av en arbetsplatta och oftast en eller två spännanordningar avsedda att fästa arbetsstycken med. Hyvelbänkar tillverkas av hårt trä såsom bok, ek eller i dag även av ask. Förr gjorde snickaren ofta sin egen hyvelbänk.

Håll, bänkhakar och tänger. >
Hyvelbänken har sett likadan
ut i hundratals år.

Bänkkopian från Vasa i Tomas välfyllda verkstad består av en grov, tre meter lång ekplanka som vilar på ett stadigt underrede. Bänkskivan är försedd med hål för bänkhakar av järn, eller killingben, att fästa arbetsstycken med. I framkant finns ett stopp, en tång, när längre bräder ska bearbetas.

Även benen är försedda med hål för bänkhakar eller träpluggar att vila större arbetsstycken mot när de ska sågas eller kanterna behöver hyvlas. Allt sinnrikt, genomtänkt och helt igenom funktionellt, än i dag.

I mitten av 1700-talet kom så den arbetsbänk som möbelsnickare från Europa tagit med sig norrut och som mer påminner om den hyvelbänk vi har i dag. På Tomas Karlssons andra hyvelbänk ser man tydligt vad som skiljer de båda bänkarna åt.

– Utmärkande för den tyska bänken är att den har både bak- och framtång där arbetsstycket skruvas fast, till skillnad mot äldre arbetsbänkar med enbart en öppen framtång utan skruv, summerar Tomas.

Sedan dess ser hyvelbänken ut som den gör i dag. Fram till senare hälften av 1800-talet utgjorde den ett självklart inslag i varje snickeri. Men i samband med att maskinerna flyttade in i snickeriet, flyttade hyvelbänken ut.

Då skolslöjden 1878 infördes i många skolor fick hyvelbänken ett uppsving. Och än mer efterfrågad blev den då slöjden på 50-talet blev

ett obligatoriskt skolämne i Sverige, vilket det är än i dag.

Sedan 1907 tillverkas hyvelbänkar avsedda för skolslöjd i småländska Målilla. Fabriken lever kvar, med i stort sett samma utrustning och verktyg som på 40-talet. Leif Karlsson, vars pappas morfar startade fabriken, tillverkar varje år sex hyvelbänkar åt kräsna kunder över hela världen.

– Allt görs för hand, av utvalt virke, och hyvelbänkarna ser ut som de alltid gjort, med skruvar av björkens rotände, skiva av gran, underrede i furu och en entums bokskena som slityta, berättar Leif.

Hos Sjöbergs i Stockaryd tillverkas också hyvelbänkar, men i betydligt större skala än i Leif Karlssons lilla verkstad i Målilla. Sjöbergs är ensamma i världen om att enbart tillverka hyvelbänkar och tillbehör, med 10 000 exemplar per år, fördelat på 15 modeller, varav hälften går på export.

– Samma utseende och funktion i 300 år, säger vd Jan Möllefors. Det säger väl allt.

Tomas Karlsson i Stigtomta håller med. Åldern på en hyvelbänk är svår att avgöra. 1870 eller 1960 kvittar, det är ändå samma bänk. Innovativ och genialisk.

– Och fortfarande i hög grad ett praktiskt och sinnrikt hjälpmedel i snickeriet som jag själv inte vill vara utan, säger Tomas. ✍

HUSET SOM VÄXER MED FAMILJEN

ETT EGET HEM SOM passar för det lilla livet nu, men kan utökas om familjen växer. Det önskade ett ungt par från norska Sunndal. Arkitektbyrån Rever & Drage tog sig an uppdraget och skapade en byggnad där boningshuset i trä bara tar upp en tredjedel av den totala ytan.

Den minimalistiska designen utmärker sig i den natursköna trakten, men med tiden kan huset byggas ut för att slutligen likna en traditionell gård som rymmer många familjemedlemmar. Taket är redan fullt utbyggt och bärs upp av diagonala limträpelare som är integrerade med husväggarnas träpanel. Ytan med triangelformade öppningar använder paret i dag som garage, förvaringsplats, festsal och arbetsyta. När budgeten tillåter och behov uppstår, kan huset växa vidare.

FOTO NADIA NORSKOTT

Bo på trädtoppsnivå

NORSKA TOTEN TRETOPPHYTTE har tagit barndomens trädkoja till en helt ny nivå. Modern arkitektur möter naturen mitt i ett kulturlandskap cirka tio meter upp i luften i kojans som rymmer fem sovplatser och bjuder på en panoramautsikt över sjön. Det ljusa träet är valt för att rikta fokus på den omgivande skogens ständiga färgskiftningar. Designen står arkitekterna Tord Kvien, Anne Katrin Taagvold och inredningsstylist Kirsten Visdal för. Deras målsättning var att byggnaden skulle framhäva och förstärka landskapets egenheter – från den vindlande trappan som startar i skogens gröna utrymme och leder dig upp till trädtopparna, till kojans öppna ytor och glaspartier som betonar höjden på ett sätt som ska få det att suga till i magen på gästerna som bokar in sig på totentretophytte.no.

MED PASSION FÖR INNOVATION

TEXT JENNIE ZETTERQVIST FOTO KRISTOFER LÖNNÅ

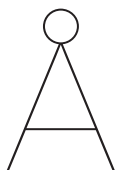
"Love being a part of the change".

När Microsoft Sveriges vd Hélène Barnekow presenterar sig med egna ord på sociala medier, betonar hon passionen för förändring. Hon halkade in i techbranschen innan den hade ett namn och har i ett kvarts sekel arbetat med innovation internationellt – mitt i en digital revolution.
– Min ständiga drivkraft är nyfikenheten på hur tekniken kan förändra och förbättra livet för människor, säger hon.

”Starka ledare som lyssnar på sina medarbetare och vågar släppa fram innovationerna är grunden för ett kreativt klimat.”

RET ÅR 1993. Hélène Barnekow har just börjat sitt jobb som marknadschef på Microsoft och låtit en cd-rom med titeln Encarta glida in i datorn på Malta-kontoret. När innehåll motsvarande ett enormt uppslagsverk dukas upp på skärmen, svindlar allt till.

– Jag minns fortfarande hur upptäckten kändes i magen. Efter all tid jag spenderat på bibliotek både som uppsatsskrivande student och för research i arbetslivet var det ofattbart att allt, ett helt bibliotek, plötsligt fanns samlat på en liten skiva. Det var en hisnande känsla och jag fick en föräning om att revolutionerande förändringar var på gång, berättar hon.

HITTADE HEM I FÖRÄNDRING

Några år tidigare, efter sin universitetsexamen i internationell ekonomi, hade Hélène Barnekow följt sin längtan ut i världen och börjat jobba på Citibank i Genève, Schweiz. Ett traditionellt branschval – som inte passade henne alls. En mellanlandning på FN gav henne inte heller det hon sökte. Det var först när hon tog ett oväntat steg in i den då begränsade tech-branschen som bitarna föll på plats och hon fann sitt kall.

– Jag blev så otroligt fascinerad! Jag hittade min passion i att vara en del av ett sammanhang där vi hela tiden förde saker framåt och skapade förändring. Hela branschen handlade om innovation, mycket för att tekniken tillät det, säger hon.

Hos Ericsson tog hon sig an uppdraget att göra mobiltelefonen attraktiv för allmänheten i en tid när gemene man knappt förstod vad de skulle ha den till. Genom designen av Ericssons klassiska modeller, som GF 788 och GF 768, var hon med och startade den utveckling som resulterat i att de flesta i dag har sin mobiltelefon inom räckhåll, dygnet runt.

År 1997 befordrades hon till sin första ledarroll på Ericsson Mobile Phones och sedan dess har hon haft höga positioner inom Sony Ericsson Mobile Communications och amerikanska it-företaget EMC. Efter en tid som global kommersiell

chef och senare vd på Telia Sonera, återvände hon slutligen till Microsoft. Cirkeln är sluten, men världen är förändrad.

– I dag är det nästan svårt att komma ihåg hur annorlunda allt var före mobiltelefonens tid. Mina barn på 20 och 17 år kan ju inte alls minnas en värld där man inte hade mobiler och allt inte kretsade kring att texta, ringa och alltid kunna nå all information överallt. Det är smått obegripligt att så mycket har skett på så pass kort tid, konstaterar Hélène Barnekow.

APPLE ÄNDRADE SPELREGLERNA

I början av 2000-talet hade hungern efter ständigt förnyade mobiltelefoner vaknat på allvar och designtrenden var att göra dem så små som möjligt. Då kom den stora skrällen. I januari 2007 klev Apple-grundaren Steve Jobs upp på scenen med en iPhone i handen och meddelade: ”I dag ska vi uppfinna telefonen på nytt”.

Hélène Barnekow som då arbetade för Sony Ericsson och bodde i USA drabbades åter av det där suget i magen och insikten att något omvälvande höll på att ske.

– Det var ett extremt intressant ögonblick. Extremt intressant. När jag fick en iPhone i handen såg jag ju att designen var fantastisk, precis som interfacet och mjukvaran med applikationer. Det var en liten dator som helt förändrade definitionen av vad en mobiltelefon var, berättar hon.

Sony Ericsson hade också en smartphone, men den hade inte kapaciteten att leverera samma kundupplevelse i sin dåvarande form. Medan Hélène Barnekow funderade på hur snabbt de skulle kunna komma i kapp, avfärdade andra uppstickaren helt.

– Många inom de etablerade företagen tänkte att iPhone var för stor, med en antenn som inte var speciellt bra vilket försämrar samtalskvaliteten. Och allt det stämde ju, men de tappade fokus för att de var lite för säkra på sig själva. Apple omdefinierade marknaden och konkurrerade på så sätt ut såväl ledaren Nokia som Sony Ericsson och Blackberry.

HÉLÈNE BARNEKOW, **VD MICROSOFT SVERIGE**

Uppvuxen i skånska Kävlinge,
bor i dag i Stockholm.

Examen i internationell ekonomi vid Lunds universitet, jobb på Citibank och FN i Genève, marknadschef på Microsoft (Malta), chefspositioner inom Sony Ericsson Mobile Communications, chefspositioner inom it-företaget EMC (Boston, USA), vd för svenska Tella, vd för Microsoft Sverige sedan 2018.

^
I mitten av 1990-talet började Héléne Barnekow på Ericsson i Lund, omgiven av ingenjörer och med uppgiften att göra mobiltelefonen attraktiv. "Jag har ingen teknisk bakgrund, utan min passion ligger i kundnyttan. Jag brinner verkligen för att hela tiden fråga mig vilken användning kunderna har av tekniken." Under åren som följde deltog hon i utvecklingen av flera innovationer, bland annat att integrera mp3-spelare i telefonerna.

Vändningen innebar en av de största lärdomarna i Héléne Barnekows yrkesliv: det är farligt att bli för säker.

– Apple gjorde en total "reset" av vad mobiltelefonen handlade om och den möjligheten eller risken finns överallt, även inom skogsbranschen. Efter det utgår jag alltid från att det just nu finns någon som sitter och filar på en innovation som totalt kan störa ut det vi arbetar med. Det gör mig faktiskt mer öppen och jag får lättare syn på hot eller på möjligheter som vi kan införliva i vårt eget ekosystem, säger hon.

LYSSNA INÅT FÖR UTVECKLING

Många andra marknadsledare har också duktat under när de hållit så hårt fast vid sin affärsidé att de ignorerat innovativa möjligheter som tilltalar människor mer.

– Jag tänker till exempel på Sony, ett fantastiskt företag med produkter som många beundrat. Jag minns mycket väl den nära relation jag hade till min första Walkman. Så varför var det inte Sony som behöll kommandot över musiklyssningen och gjorde iPod, när de även drev gigantiska Sony Music? Och Kodak, som ägde kameramarknaden i den analoga världen. Jag är helt övertygad om att de hade massor av kloka idéer om digitalisering internt, som någon finanschef satte stopp för eftersom de tjänade

^
Pandemin har öppnat många ögon för digitala mötesmöjligheter, vilket ökat trycket på Microsofts utvecklingsarbete. "Closing down the world, really opened it up", konstaterar bolaget. Hélène Barnekow tror inte att världen helt kommer att återgå till samma läge som tidigare efter årets oväntade digitaliserings-boost.

så bra på filmrullar, säger Hélène Barnekow.

Starka ledare som lyssnar på sina medarbetare och vågar släppa fram innovationerna är grunden för ett kreativt klimat, anser hon.

– Det viktiga som ledare är att man föder en kultur där medarbetarna känner att det är en del av deras jobb att tänka utveckling. Det är de som sitter närmast verksamheten i dag som kommer att komma med de klokaste förslagen om de verkligen känner att de har mandat att göra det. Så uppmuntra det! Jag som ledare måste se till att jag inte upplevs som en bromskloss, säger Hélène Barnekow.

Den som bara tittar på sitt eget område, missar många möjligheter, påpekar hon. Eftersom innovation uppstår när verksamheter och människor möts, vill hon riva de barriärer som lätt uppstår inom stora företag. Det kan ske genom enkla insatser, som den fredagsfrukost hon startat på Microsoft.

– Jag bjuder in en person från varje avdelning och har en öppen agenda. Inte en enda gång har

jag gått ifrån ett sådant möte utan nya idéer. För mig är det sådant som föder kultur: att jag visar vad jag anser har ett värde för företaget. Det sätter i gång en dynamik och ett förhållningssätt som inte går att tvinga fram utan som uppstår när medarbetarna får hitta sina egna former för samarbeten.

MÅNGFALD FÖDER FRAMGÅNG

Hélène Barnekow är känd för att verka för mångfald i sina företagsledning, något som hon anser är helt avgörande om man vill driva förändring med framgång.

– Mångfald är viktigt av många anledningar, men det är extremt viktigt för kreativitet och innovationsarbete. Det har jag sett så många bevis för! Lyckas man skapa en grupp med mångfald där alla känner inkludering får man så många värdefulla erfarenheter i en miljö där det är högt i tak. Då blir det helt naturligt en annan öppenhet som synliggör fler möjligheter jämfört med en organisation som är helt homogen. Jag är alltid mycket mer orolig för de frågor som inte ställs i

”Doften av tallskog är min doft av barndom. I Sverige tar vi tillgången till skogen så för givet att vi knappt pratar om den, men den är en enorm rikedom! Jag har bott i olika länder och ibland på platser där jag inte kunnat komma ut i den riktiga naturen alls. Då mår man inte bra. Skogsdoftens effekt på den mentala vilan går inte att uppnå på något annat sätt. Den är fantastiskt välgörande för kroppen och sinnet.”

HÉLÈNE BARNEKOW

rummet än de som ställs. Har man inte ett team med tillräcklig mångfald vet man att man missar något – och det kan vara de viktigaste frågorna.

DIGITAL BALANS VÄNTAR

Under året har pandemin gett digitaliseringen en skjuts framåt, och intresset för Microsofts produkter och tjänster har ökat snabbt. Utvecklingsinsatser som var planerade över två år fick genomföras på två månader och Hélène Barnekow gläds över att fler upptäckt hur effektiva digitala möten kan vara. Hon tror att vaneförändringen har kommit för att stanna, till viss del. Färre fysiska möten ger många positiva effekter, inte minst för miljön. Men det är även utmanande att jobba helt digitalt.

– Vi på Microsoft jobbade flexibelt redan innan pandemin och hade all utrustning som behövdes för det. Men vi var inte beredda på att inte få se en enda kollega på fem månader. Det är väldigt negativt och jag har fått träna mitt ledarskap varje dag för att ta reda på vad teamet behöver för att

fungera och må bra. Jag känner att jag fortfarande lär mig, säger hon.

Den besatthet vid mobiltelefonen som vuxit fram kommer också att nyanseras, tror Hélène Barnekow. Hon minns första gången som ett undersökningsteam presenterade den mest outtalade trenden i samband med den tidiga mobilutvecklingen vid Ericsson på 1990-talet. Den kallades ”instant gratification” och är det som vi i dag vet får oss att ständigt ta upp vår smartphone för att se om vi har fått fler likes.

– Det är otroligt beroendeframkallande, men jag tror att vi kommer att släppa på det. Vi vet att det inte är sunt att stirra i mobilen hela tiden.

På samma sätt som det blev hög status att ständigt vara uppkopplad, kommer det att bli ett privilegium att kunna lägga ifrån sig mobilen, tror hon.

– När allt går så snabbt som det gör i dag, tror jag att det är helt avgörande att hitta sina egna sätt att vila hjärnan och få livsviktig återhämtning, säger Hélène Barnekow. ☞

FRÅN BETONGBALKONG TILL TRÄDGÅRD I HIMLEN

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO FERNZ

Omkring två hundra miljoner balkonger väntar på att bli inredda i Kina. Trävaruföretaget Fernz butikskedja Lazy Cat har lösningen.

– Vi erbjuder en one-stop-shop för balkonginredning byggd av svensk fura, säger Rick Rosewarne, affärsutvecklare, Fernz.

I ETT LAND MED 1,4 MILJARDER invånare, där majoriteten bor i flervåningshus, ofta trångt och flera generationer tillsammans, kan balkongen bli ett värdefullt extrarum. Det har trävaruföretaget Fernz tagit fasta på med sitt varumärke Lazy Cat, som levererar inredning för balkonger i Kina.

– Fernz har sina rötter i Australien, där vi liksom många länder i Europa ser utomhusmiljöer som något självklart, med trädgård och trädäck till exempel. Den tanken har vi tagit med oss till marknaden i Kina, säger Rick Rosewarne, affärsutvecklare, Fernz.

Utrymmet för utomhusmiljöer är dock väldigt begränsat i de kinesiska städerna. Därför har företaget siktat in sig på balkongerna.

INREDNINGSBUTIK FÖR BALKONGER

Lazy Cat har 60 butiker som erbjuder planering, design och konstruktion av balkonginredningar, inklusive installation av vatten och elektricitet. En stor del av materialet är trä behandlat för utomhusmiljö, vilket är Fernz kärnverksamhet.

Butikerna visar exempel på inredningar, som vilket möbелvaruhus som helst. Där finns golv, väggpaneler, möbler och växter – allt specifikt för balkonger. Och marknaden är enorm. Det finns omkring två hundra miljoner oinredda balkonger i Kina och intresset för inredning ökar hos den växande medelklassen.

– Vi utökar våra kunders boyta genom att visa att balkongen kan användas som ett funktionellt rum i stället för bara till förvaring eller som tvättstuga, säger Rick Rosewarne.

SVENSK RÅVARA

För råvaran till balkongernas träinredningar har företaget vänt sig till Sverige. Rick Rosewarne beskriver en ökad kvalitets- och miljömedvetenhet på den kinesiska marknaden, vilket Lazy Cat behöver leva upp till.

– När vi kom i kontakt med SCA fick vi tillgång till ett jämnt flöde av högkvalitativ och tålig fura i en långsiktig affärsrelation. Det ger oss möjlighet att förverkliga Lazy Cats vision om ”trädgårdar i himlen” på de kinesiska balkongerna. ☘

FERNZ TRE FÖRETAG

Fernz Garden Wood erbjuder trävaror till och konstruktion av utomhusmiljöer. Fernz Decking säljer och bygger trall. Lazy Cat Wood Balcony inreder balkonger.

Snabb, snygg och smart stadsfasad

Ett smart och snyggt fasadssystem i furu för höga hus.

Den unika idén har tagit verklig form genom forskning och systemet sitter nu monterat på två fastigheter i Luleå.

– Det kan förändra allt i framtiden, från hur man planerar och köper träfasader till hur man levererar och monterar dem, säger projektledare Karin Sandberg från forskningsinstitutet Rise.

PUTS OCH TEGEL är en vanlig syn på fasader i stadsmiljö. Men inom en snar framtid kan effektiva fasadssystem i trä vara ett konkurrenskraftigt alternativ även för högre hus. Innovationsprojektet "Fasaden i staden – snabb, snygg, smart" har i snart tre år slipat på en prototyp som innebär ett helt nytt initiativ på den svenska marknaden.

– Det finns en efterfrågan på ett biobaserat fasadssystem som är klimatneutralt från byggherrar och från arkitekter, som även önskar arkitektoniska möjligheter till ett formspråk för trä som är friare än tidigare, säger Karin Sandberg.

HETA ÖNSKNINGAR

Ambitionsnivån är hög. De tre s:en i projektnamnets "snabb, snygg och smart" beskriver ett fasadssystem som är funktionellt, effektivt att montera, formmässigt intressant, har lång livslängd, stark miljöprofil och är prisvärt.

– Vi tror på att vi ska klara hela önskelistan! Vi har arbetat med många prototyper i labbmiljö och så här långt, när vi kommit fram till montage, känner vi oss nöjda med resultaten, säger Karin Sandberg.

Forskningen driver Rise tillsammans med Luleå Tekniska universitet. SCA deltar som en partner i projektet och har bistått med virke, designkunskap och tillverkning av prototyper vid SCA Wood Scandinavia, Stugun. Färgtillverkarna Jotun och Teknos samt Bergströms Måleri och Gezelius Arkitektkontor deltar också.

– Det är otroligt att ha tillgång till ett så bra konsortium med alla parter som deltar så att vi verkligen har kunnat fördjupa oss i hela komplexiteten från materialval och design till ytbehandling och montage, säger Karin Sandberg.

LYCKAT MONTAGE

I samarbete med fastighetskoncernen Lindbäck's har systemet nu monterats på nyproducerade studentboenden med hyreslägenheter i Luleå. Lindbäck's har ett starkt intresse för produkten som kan göra det möjligt att bygga ekonomiskt hållbart med ett lågt koldioxidavtryck.

– Vi har tidigare testat ett system som inte fungerade fullt ut. Sammanställningen av gruppledare gör att vi bör komma fram med en fungerande lösning den här gången, säger Lars Oscarsson, produktansvarig.

Monteringen av fasaden fungerade bra och Lindbäck's följer med intresse om den dolda infästningen kommer att leda till lägre underhållskostnader, till exempel. Samtidigt ser man utvecklingsbehov för att ytterligare förbättra ekonomin, vilket projektledare Karin Sandberg redan är laddad för.

– Vi har idéer på hur vi kan effektivisera ytterligare och göra systemet ännu mer användarvänligt. Det finns en stark utvecklingspotential för produkten och utifrån det vi hittills har kommit fram till, har vi en stark grund för ett fortsatt innovationsprojekt, säger hon.

ÄNNU SNYGGARE

För det pågående projektet återstår främst en fördjupning av begreppet "snygg". Önskemålet för den estetiska utformningen är att man med små medel ska kunna variera uttrycket och framförallt frigöra designen från den traditionella stående panelen.

– Det här är bara en början! Det kanske inte sker nästa år, men när det slutligen visar sig att man kan montera systemet snabbt och effektivt och samtidigt få träfasadens alla andra fördelar så kommer väldigt mycket att förändras, säger Karin Sandberg. ☞

Under snart tre års innovationsarbete har produkten gått > från idé och prototyp till att sitta på studentboenden i Luleå. "Det är fantastiskt roligt att få vara med och sjösätta idén att göra ett fasadsystem i trä, vilket inte finns på marknaden i dag", säger projektledare Karin Sandberg, Rise.

Fastighetskoncernen Lindbäcks är först ut med att testa produkten, som man hoppas mycket på. "Kommer vi i mål med det här projektet har vi en attraktiv och konkurrenskraftig produkt för träfasader", säger Lars Oscarsson, produktansvarig.

OM PROJEKTET

Fasadforskningen ingår som en av fyra delar i det treåriga innovationsprojektet IPOS (Svenskt trä – Innovationspotential för det biobaserade samhället). Projektet koordineras av det statliga forskningsinstitutet Rise och SCA är en av flera expertparter.

SNUDDAR SKYN

M E D T R Ä T R A D I T I O N

Skellefteås nya kulturhus klättrar 20 våningar upp i skyn. White Arkitekters verk förenar kulturscener med ett premiumhotell i ett av världens högsta trähus.

– Det här projektet har världens blickar på sig, säger arkitekt Robert Schmitz.

FOTO JONAS WESTLING

Sara Kulturhus ska ha fem fasta verksamheter: stadsbibliotek, museum, Skellefteå konsthall, Västerbottenteatern och Elite Hotels. White Arkitekters byggnad blev vinnaren av totalt 60 tävlingsbidrag.

> **SARA KULTURHUS** kombinerar Skellefteås trätradition med den senaste ingenjörskonsten. Möjligheten att testa träbyggandets gränser var en viktig anledning till att White Arkitekter ställde upp i tävlingen som kommunen utlyste år 2015.

– Målet var inte att göra ett trähus, utan ett kulturhus, byggt med trä. Materialet var inget krav från kommunens sida, men vi visste att Skellefteå är en progressiv kommun med en tydlig träbyggnadsstrategi, säger arkitekt Robert Schmitz som tillsammans med kollegan Oscar Norelius ansvarar för projektet.

Mycket har hänt med intresset för det förnyelsebara byggmaterialet sedan dess, konstaterar de.

– Synsättet är helt annorlunda nu än för bara fem år sedan. Då var frågan: varför ska vi bygga i trä? Nu är frågan: hur bygger vi i trä?

GENOMSYRAS AV TEKNISK INNOVATION

Byrån har lång erfarenhet inom modern träbyggnadsteknik, framförallt inom bostadsbyggande. I och med tävlingen väntade nästa steg: att öka satsningen på hållbart byggande i trä i mer komplexa byggnader. Genom forskning och kunskapsutveckling kring vad som är i dag det enda koldioxidneutrala byggmaterialet siktar

White Arkitekter på att nå en helt klimatpositiv arkitektur år 2030.

Kulturhusets komplexa konstruktion med maximalt nyttjande av trä, har erbjudit gott om utmanande möjligheter till utveckling i samverkan med andra drivna experter inom respektive område. De flesta har lokal förankring i en region med en stark träbyggnadstradition.

– Teknisk innovation har genomsyrat det här projektet från ax till limpa. Det har hela tiden handlat om att alla medverkande parter stått inför nya problem som vi tillsammans har löst. Vi har upplevt en väldigt stark drivkraft och vilja från alla inblandade att det här ska byggas i trä trots att vi saknat referenser, säger Oskar Norelius.

FLEST VÅNINGAR I VÄRLDEN

I ett tidigt samarbete med byggingenjören Florian Kosche utvecklade man två konstruktionssystem. Lågdelen rymmer kulturaktiviteter och består av pelarbalksystem i limträ och bjälklag samt bärande väggar i korslimmat trä som hjälper till att stabilisera och fördela ner tornets laster. Synliga fackverk i en hybrid mellan limträ och stål spänner upp till 20 meter och skapar en flexibel, öppen planlösning.

Högdelen består av prefabricerade hotellrumsmoduler som staplas i 13 våningar mellan två

FOTO WHITE ARKITEKTER

FOTO JONAS WESTLING

Den robusta träkonstruktionen säkerställer att kulturhuset och hotellet kan tackla Skellefteås väderförhållanden och samtidigt vara energieffektiva.

stabiliserande hisskärnor i korslimmat trä. Rumsmodulerna byggs på fabrik fyra mil norr om Skellefteå och levereras komplett med badrum, installationer och fast inredning. Rumshöga glaspartier exponerar insidans trätak. Från början var planen att bygga 16 våningar, men under projekteringen har tornet vuxit till 20 våningar vilket gör träornet till världens högsta, mätt i antal våningar.

I CENTRUM FÖR UPPMÄRKSAMHETEN

Kulturhusbygget markerar starten på en hel stadsomvandling och blir det nya landmärke som Skellefteå önskade. Arkitekterna är väldigt nöjda över hur man lyckats exponera träet interiört, samtidigt som man uppfyllt högt ställda brandsäkerhetskrav. De synliga träfackverken som spänner över foajéerna är ett exempel på hur materialets funktioner även ger estetiska effekter.

– Att bygga stommen i trä är ju en sak, men storheten i det här projektet är att vi även använder träet i arkitekturen. Konstruktionen blir även ornamentiken och besökarna kan verkligen uppleva materialet och värmen från det, säger Oskar Norelius. Invigningen planeras äga rum efter sommaren 2021 och intresset från omvärlden är stort.

– Vi i Sverige har blivit en inspiration för resten av världen när det gäller hållbart träbyggande och som ansvariga arkitekter har vi fått många internationella inbjudningar till att berätta om projektet. Sara Kulturhus nagelfars av en hel värld och många tänker: ”kan de i Skellefteå, då kan vi här också”, säger Robert Schmitz. ☞

FAKTA

Hyllar författaren Sara Lidman

Namnet Sara Kulturhus är en hyllning till Sara Lidman, en av Sveriges främsta författare, född i Västerbotten och känd för att ha skapat ett helt eget skriftspråk. Sara Lidman levde år 1923–2004 och gav ut ett 20-tal romaner.

Ansvariga aktörer

Projektägare: Skellefteå kommun
 Arkitektur: White Arkitekter
 Leverans och montage av trästomme: Martinsons
 Stomprojektering: TK Botnia, WSP
 Hotellmoduler: Derome
 Energilösningar: ABB och Skellefteå Kraft
 Byggtreprenör: Hent

FOTO ANDERS BOBERT

”Det är roligt att kommuner vågar tro så starkt på träbyggande att de tar ledningen. Nu ser vi att även kommersiella fastighetsägare vill bygga mer i trä och det är glädjande nog de mindre orterna i Sverige som driver utvecklingen”, säger Robert Schmitz (till höger), White Arkitekter.

FOTO: JOHAN OLSSON

"Vad gynnar innovation?
Jo, att man öppnar sig."

SVERKER DANIELSSON
PROGRAMCHEF, MISTRA

**ORGANISATIONER SOM
MEDVERKAR I OCH FINANSIERAR
MISTRA DIGITAL FOREST**

Mistra, Skogsindustrierna, Sveriges lantbruksuniversitet, Umeå universitet, IVL Svenska miljöinstitutet, Skogforsk, Kungliga tekniska högskolan, Billerud Korsnäs, Homen, SCA, Stora Enso, Sveaskog och Södra.

Läs mer om forskningsprogrammet på mistradigitalforest.se.

DEN DIGITALA SKOGEN

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO ADOBE STOCK

Digital information som grund för planering och beslut inom skogsbruket. Om detta samarbetar akademi, företag och myndigheter inom forskningsprogrammet Mistra Digital Forest. Målet är att använda råvara och maskiner mer effektivt och bidra till ökad hållbarhet.

NYTÄNKANDE OCH samarbete präglar forskningsprogrammen inom Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, Mistra. Organisationen investerar i områden som har potential att lösa viktiga miljöproblem och stärka Sveriges konkurrenskraft. Forskningen bedrivs tvärvetenskapligt inom akademien och i samarbete med företag, myndigheter och andra aktörer.

Mistra finansierar ett tjugotal stora forsknings-satsningar. Avtalstiden är vanligen fyra år men de flesta program beviljas efter utvärdering en andra period. Det betyder att majoriteten av Mistras satsningar har åtta år på sig att visa resultat.

En sån satsning är Mistra Digital Forest, som handlar om att inventera skogen med hjälp av laserskanning. Det har gjorts tidigare, men nu sker det med avsevärt högre detaljrikedom och med två frekvenser av laser, vilket skulle kunna göra det möjligt att artbestämma träden.

– Vi utvärderar också möjligheterna för att mäta tillväxt med det här verktyget, för att kunna se var det växer mycket och försöka förstå varför, till exempel, säger Sverker Danielsson, programchef vid Mistra.

KARTLÄGGER TRÄDEN

Han berättar att skanningen genererar så mycket data att det kommer att räcka för forskarna i flera år framåt. När uppgifterna från laserskanningen kompletteras med skördardata kommer väsentliga

delar trädens livscykel att vara kartlagd.

– Det öppnar nya möjligheter för att kunna förutse produktionen av sågat virke, vilket i sin tur tar planeringen av uttaget ur skogen till en ny nivå. Vi kommer på förhand att veta vad det går att göra av skogen då den avverkas och på ett bättre sätt kunna nyttja träråvaran, säger Sverker Danielsson.

Programmet arbetar också med att utveckla metoder för hållbarhetsutvärderingar och vill främja transparens, att alla har hela bilden, så att frågan kan diskuteras öppet mellan många aktörer i samhället. Hur kan skogsbruket göras ännu mer hållbart och ännu mer skonsamt för skogen?

ÖPPENHET GYNNAR INNOVATION

Sverker Danielsson har drivit många liknande forskningsprojekt och han betonar kraften i programmets samarbeten, att företag, myndigheter och akademi arbetar tillsammans för att förbättra det svenska skogsbruket.

– Vad är det som gynnar innovation och nytänkande? Jo, att man öppnar sig. Inte att alla går hem till sitt och tänker själv, säger han.

Parternas deltagande ger hög kompetens och stort engagemang och de medverkande företagen bidrar med relevanta case där frågeställningar kan testas och diskuteras.

– Dessutom behöver inte en enskild aktör stå för hela utvecklingskostnaden, säger Sverker Danielsson. ☞

TREDIMENSIONELL SKIKTRÖNTGEN

Trävarubranschens tidsmaskin

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO SCA

Skanning av stockar i hög hastighet, med mycket hög precision, ger nya möjligheter att planera produktionen av trävaror för specifika krav. Tekniken är lite som en tidsmaskin, som kan visa plankor innan de är sågade, och även resa tillbaka i tiden till stockar som tidigare skannats, för att ge en detaljerad bild av råvarutillgången och dess kvalitet.

PATRIC PETERSSON ÄR försäljningschef i Sverige för det norska företaget Talgö Möre Trä. Robert Lundgren är affärsutvecklare vid Bollsta sågverk. SCA Wood Magazine sammanförde dem för ett samtal om möjligheterna med skiktröntgen inom trävaruindustrin, ur kundrespektive leverantörsperspektiv.

Patric Pettersson: "Talgö Möre Trä levererar färdigbehandlade träprodukter, bland annat panel och trall, impregnerade enligt vår Royal-process. Processen kombinerar traditionell tryckimpregnering med att koka bort vattnet ur virket i en tryckcylinder fylld med 80-gradig olja. Det ger en starkt vattenavvisande träyta med minskad risk för svällning och sprickbildning. Vi kan också färgsätta träet under processen."

Robert Lundgren: "Jag arbetar med att kartlägga stockarna som vi får in till sågverket, för att på bästa sätt matcha dem mot de produkter som efterfrågas på marknaden. Det handlar om att lägga pussel, att få råvaran att passa ihop med kundernas behov. Och att använda så mycket som möjligt av varje träd."

PP: "Våra produkter är ganska dyra och kraven från kunderna är höga. Vi jobbar bara med de bättre kvaliteterna av virke, men även där kan det finnas små fel som våra kunder inte accepterar. Urvalet av virke är därför väldigt viktigt för oss."

RL: "Vi installerade nyligen en ny, roterande ct-skanner som bygger upp en högupplöst

3d-modell av stocken där vi kan se många av dess egenskaper: var kvistarna växer, var de övergår från friska till svarta, sprickor i stammen, älgskador, toppbrott, för att ge några exempel. Det gör att vi kan sortera med hög precision."

PP: "Jag tror att det finns stora möjligheter för utveckling av nya produkter med den här tekniken. Ibland fastnar vi i att vi vet för lite om råvaran, vilket gör att vi kanske inte går vidare med en ny idé. Nu kan vi tillsammans med sågverket gå igenom vilka möjligheter som finns, eftersom att vi kan se plankorna redan innan de sågas."

PP: "Om jag ställer en fråga till Robert om våra kritiska krav går det numera väldigt fort för honom att göra en bedömning."

RL: "Precis! Vi kan direkt sätta in den nya produkten i floran av det vi redan producerar och se vilka möjligheter vi har för att utveckla den tillsammans. Har vi utrymme att producera den här produkten? Har vi råvara som täcker behovet? Hur har råvaran sett ut historiskt? Och så vidare."

PP: "Vi har väldigt många nya idéer för träprodukter. Vi tittar till exempel mycket på möbler. Men trä rör sig, det är ett levande material, med naturliga ojämnheter i sin kvalitet. Där finns många utmaningar som ska matchas mot våra krav. När vi nu i princip kan se in i framtiden, när vi tittar in i träet, så kan vi tänja på gränserna på ett sätt som vi aldrig har kunnat göra tidigare och utveckla produkter som vi inte hade kunnat göra annars. Det är en spännande tid!" 📌

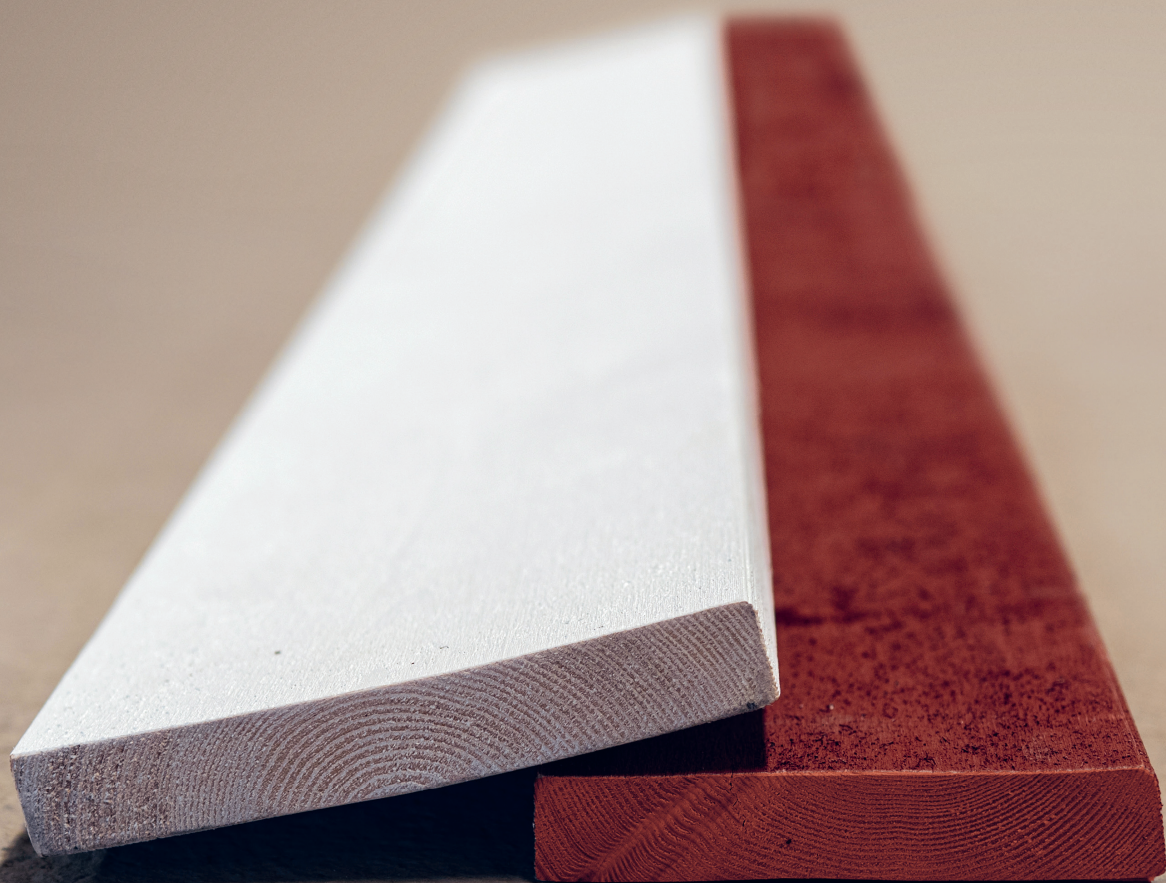
FAKTA

Bollsta sågverk använder en CT Log från Microtec för att skiktröntga stockar i hög hastighet och med stor precision. Systemet skannar och skapar 3d-bilder av råvaran i en hastighet av 180 meter per minut. Det gör att virket kan utvärderas i detalj och på individnivå.

KLARA, FÄRDIGA, FÄRDIGARE

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO SCA

Mellanstruken ytterpanel är en del av en trend med allt mer förädlade produkter inom trävarubranschen. För kunderna betyder det att färre moment behöver utföras på plats, vilket ger effektivare och billigare byggen med högre kvalitet.

”Färgsättning exteriört har blivit mer som interiört. Många kunder vill ha personliga kulörer även på husets fasad och matcha mot tak, stuprör, vindskivor och annat. Det är definitivt ett trendbrott.”

STEFAN BLOMQVIST,
FÖRSÄLJNINGSCHEF, JOTUN SVERIGE AB.

YTTERPANEL I ALLA MÖJLIGA färger, grundmålad och mellanstruken från fabrik, med kort leveranstid. Så ser kraven ut från många av kunderna till den anrika bygghandeln Byggmakker Aasen & Five i Stjørdal i mellersta Norge.

– Så mycket som möjligt ska vara så färdigt som möjligt, säger företagets vd Jan Mauseth.

Byggmakker Aasen & Five köper sin ytterpanel från SCA Wood Scandinavia i Stugun, som har investerat i ny teknik för att måla effektivare och med högre kvalitet – och för att lättare kunna byta färg.

– Vi har många kunder som vill ha en egen, specifik färg på sitt hus. Samtidigt är kvalitet och leveranstid fortfarande lika viktigt, vilket ställer höga krav på våra leverantörer, säger Jan Mauseth.

Trenden med allt mer färdiga produkter är tydlig även för Stefan Bylund, platschef vid SCA Wood Scandinavia i Stugun.

– Snickaren och målaren vill ha mer färdiga eller halvfärdiga produkter, för att minska antalet moment på bygget. Det här gäller allt från målade produkter till kapning, borring och fräsning. Vi förädlar produkterna mycket mer i dag än för bara tio år sedan, säger han.

En mellanstruken ytterpanel kan monteras året runt, eftersom virket är väderbeständigt redan vid leverans. Panelen riskerar inte heller att bli randig när virket krymper efter de första strykningarna, då trärena strimmar kan titta fram på panel som målas först efter montering.

– Att den har rätt färg redan från början ger dessutom husägaren möjlighet att känna att huset är färdigt, trots att en strykning återstår. Det uppskattar många, säger Jan Mauseth. ☞

FAKTA

Mellanstruken ytterpanel färgmålas under optimala förhållanden, i rätt miljö och med rätt mängd färg. Detta skyddar panelen i upp till två år efter montering, innan den behöver färdigstrykas.

PHOTO C-LOAD

Gemensam plats för transporter

I **TJÄNSTEN C-LOAD SAMLAS** information om upphandlingar och beställningar av transporter via bil, sjö och tåg. Det hjälper transportköpare att hitta leverantörer och transportföretag att hitta uppdrag. Även godsmottagare, terminaler och hamnar har nytta av tjänsten.

– C-Load har ökat effektiviteten och gett oss statistik och därmed kunskap som vi tidigare saknat. Dessutom kan våra kunder följa sina leveranser från oss, säger Lars Norberg, Affärsutvecklare, SCA Wood.

Över 270 logistikföretag använder C-Load. Med hjälp av dem transporteras dagligen gods till mottagare i hela Europa, men även Asien, Afrika och Nordamerika. Du hittar tjänsten på c-load.com och du kan läsa mer på sca.com/tra.

EN NY VISION FÖR DEN SVENSKA SKOGEN

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO GRANÖ BECKASIN

Från den kapitalintensiva fastighetsbranschen i städer, till ekoturism i skogarna i Norrlands inland. Jan Wejdmark har en vision för samhällsutveckling även i skogslänen. En vision han vill förverkliga i hembyn Granö. – Om man jobbar med människor som enbart tittar på sista raden blir det sällan bra. Det behövs något mer, en övertygelse. Det är min erfarenhet, säger han.

JAN WEJDMARK ÄR GRUNDARE och delägare av Newsec, norra Europas största företag inom fastighetsförvaltning och rådgivning. Han är också femtonde generationen född och uppvuxen i byn Granö i Västerbottens inland, en timmes bilresa från Umeå. Han har, som han säger, en minst sagt stark förankring i bygden.

För att bryta en femtioårig trend av nedläggningar och avfolkning i Granö har Jan Wejdmark valt att satsa stort i sin hembygd. Målet är att skapa ett nav för företagsutveckling med utgångspunkt i de många unika upplevelser som skogen har att erbjuda.

– Vi valde medvetet att inte starta tillverkningsindustrier, eftersom de blir lönsammare ju färre anställda de har. Vi vill ju tvärtom skapa så många arbetstillfällen som möjligt, så att människor stannar, flyttar hit och bildar familj i Granö. Därför valde vi turism och upplevelsebranschen, som bygger på många och kompetenta medarbetare, säger han.

Han beskriver turismen som den globalt mest

växande industrin, som just nu visserligen upplever svårigheter i samband med pandemin, men när världen får ordning på covid-19 står Granö redo, mycket tack vare Jan Wejdmarks investeringar.

En av dem är Granö Beckasin, en ekologisk destination för naturturism som lockar människor från hela världen till byn. Gästerna söker upplevelser i skogen, på älven och vid sjöarna – och ett lika exklusivt som naturnära boende, en del uppe i träden, så kallade fågelnästen.

– Några gäster har gråtit när de lämnat oss, de har aldrig upplevt något så enastående. Ändå har de bara sett en liten, liten del av den svenska skogen, säger Jan Wejdmark.

Han är utbildad lantmätare och fastighetsekonom och har jobbat med samhällsbyggnad i hela sitt liv. Men det är bara i städerna som utvecklingen har skett, med bostäder, kontor, köpcentrum, industrier och logistik. På landsbygden har det mesta handlat om avveckling.

Jan Wejdmarks vision är att visa att samhällsbyggande inte bara är något för städerna, utan

att det även går att skapa hållbar tillväxt i byarna i skogslandet.

– Vi ska bruka skogen på fler än bara ett sätt. Den svenska skogen är världsunik och har långt fler ekonomiska värden än avverkning. Det förvånar mig att vi inte har gjort mer av det, säger han.

Han betonar tystnaden, utrotningshotad i den moderna västvärlden. Tystnaden finns i skogen. Och vi kan plocka bär och svamp att äta. Vi kan röra oss fritt. saker som svenskar tar för givet, men som är häpnadsväckande för många människor från andra delar av världen.

– Skogen är dessutom en viktig faktor om vi ska kunna lösa klimatkrisen. Samtidigt som uttaget ur den svenska skogen har ökat dramatiskt, har även skogsbeståndet ökat. Det här ska vi vara stolta över och visa upp, både för svenskar och utlänningar! ☞

Här intill skriver Jan Wejdmark själv om sin vision för mångbruk av den svenska skogen. ➤

Mångbruk skapar värden som kan skördas varje dag

SKOGEN I MIN HEMBYGD har alltid fascinerat mig. Perspektiven är längre än i nästan all annan verksamhet. Det min farfarsfarfarsfar förvärvade av staten för nästan 200 år sedan brukar jag i dag och det min farfar planterade för 100 år sedan skördar jag i morgon.

Den svenska skogen är värdefull – ja, full av värden – och passar för mångbruk. Att ensidigt satsa på ett trädslag, en monokultur och en slutavverkning om hundra år som ska ge hela det ekonomiska utfallet kan inte vara rätt. Här krävs innovativt tänkande som inte bara bygger på kronor per skogskubikmeter, utan parallellt med detta behöver vi utveckla nya värden som kan skördas varje år och gärna varje dag.

Vår skog har unika värden som inte förädlats och tillgängliggjorts, utan i stället i ljuset av allemansrätten betraktats som något som är gratis och därmed i ekonomiska termer värdelöst.

Naturturism är en av världens snabbast växande branscher. Från hela världen kommer människor som söker upplevelser att ta med sig hem. Skogslandet Sverige har unika kvaliteter som är attraktiva för denna typ av gäster. Vi har god infrastruktur, språkkunniga människor, social trygghet, rik historia, miljötank och en fantastisk natur med skogar och vattendrag.

I dag värderas delar av skogen i princip till noll. Med ett fint ord kallas det för impediment – där tillväxten anses för liten för att räknas. För turisten är denna del av skogen ofta den mest värdefulla! Myrarna är orörda och ser likadana ut som för tvåhundra år sedan då min förfader förvärvade skogen – inte för träden utan för det då mest värdefulla, nämligen myrslåttern som gav foder till gårdens djur.

Skogsbruket har under decennier ökat sin kvalitet och lönsamhet genom att öka volymen, men hela tiden med minskat antal medarbetare. Här erbjuder den internationella turismen en motpol. Ett stort antal medarbetare är här basen för en attraktiv verksamhet. Den negativa befolkningstrenden i skogslandet kan med satsningar på turism vändas till ökad befolkning, tillväxt och service.

Här kan Sverige bli en global förebild genom att hållbart bruka, inte förbruka, skogens alla värden. ☞

JAN WEJDMARK
GRUNDARE OCH DELÄGARE,
NEWSEC

SÅ BLIR DU MER

INNOVATIV

TEXT JENNIE ZETTERQVIST FOTO JENNY HAMMAR

Våra hjärnor älskar det välbekanta. Samtidigt kittlas de av nya upptäckter. Hjärnforskaren Katarina Gospic vet hur vi bäst övar vår innovationsförmåga – och var:

– I en trygg miljö där vi vågar göra fel många, många gånger.

”**I DAG ÄR DET DIN** långsammaste dag”. Katarina Gospics sanning sätter press på oss som vill hänga med i tiden. Utvecklingen har aldrig gått så snabbt som den gör nu, och tempot ökar för varje dag. Hur ska vi göra för att inte hamna på efterkälken när den mänskliga önskan att fortsätta ”göra som vi alltid har gjort” samtidigt är så stark?

– Människan går en balansgång där vi vill vara trygga, samtidigt som vi genom utveckling och innovation har upptäckt att vi kan få ännu bättre förutsättningar till överlevnad. Den som bäst anpassar sig efter omständigheterna är den som också överlever. Det är en inneboende kraft som driver oss och som också är belönande. Att komma på nya lösningar ger oss en belöningsignal som i förlängningen har ett överlevnadsvärde, förklarar hon.

VILL DU BLI HAJMAT?

Den är individuell förstås, nivån på viljan att förnya sig. Det har alltid funnits kicksökande galenpannor som kastat sig ut i det nya. Och någon har alltid kommit sist. Däremellan kommer bulken som gärna följer redan upptrampade stigar.

– Om du tar första och största risken spelar du ett högt spel där du samtidigt har chans till högsta vinsten. Tänk på när människan lämnade Afrika. De som var allra först ut dog, men de som kom strax efter hade större framgång. Om man tänker i termer av risktagande behövs alla personligheter för att driva utveckling framåt. Om alla hade hoppat i havet samtidigt, skulle vi alla ha blivit uppätta av hajarna, säger Katarina Gospic.

Hur mycket ”dare devil” är du? >
Det står i tät relation till hur ditt dopaminsystem ser ut och nivån på ”pirr i magen” som du kräver för att känna av kicken som dopaminet ger dig. Genetiken styr om ”living on the edge” innebär att hoppa från bryggan eller ut från ett flygplan, men kom ihåg att alla personlighetstyper behövs i ett framgångsrikt team!

Innovation kräver återhämtning och skogen är >
Katarina Gospic outtömliga energikälla.
Regelbundna "skogsbad" sköljer bort bekymmer
och låter tankarna hitta nya vägar. "Min dagliga
rutin för att ladda om är att vara ute i naturen
och springa eller promenera", säger hon.

> Genetiken bestämmer vilken slags risktagare vi blir
som vuxna, våghals eller försiktighetsgeneral. Men
som barn är vi väldigt kreativa och nytänkande
nästan allihop.

– När man testar barns kreativitet presterar de
jättebra i att tänka utanför boxen. Men bland unga
vuxna är det bara några få som presterar på topp.
De andra har redan blivit fyrkantiga i sitt tänkesätt,
säger Katarina Gospic.

Den allmänt accepterade förklaringen till likfor-
migheten är skolsystemets tendens att stöpa alla
i samma form. Det gäller att vara rejält egensin-
nig för att behålla den barnsliga kreativitet som
omgivningen vill hyvla bort. Lyckas man med det är
det toppen, tycker hjärnforskaren.

– Kreativitet är något vi bevisligen föds
med och som är väldigt positivt för att hitta nya
lösningar. Vi behöver den förmågan och borde
bejaka den mer. Ju mer varierad mix eller mångfald
av människor ett bolag har, desto bättre presterar
det, säger hon.

BUSSEN, BADET, BÄDDEN OCH BAREN

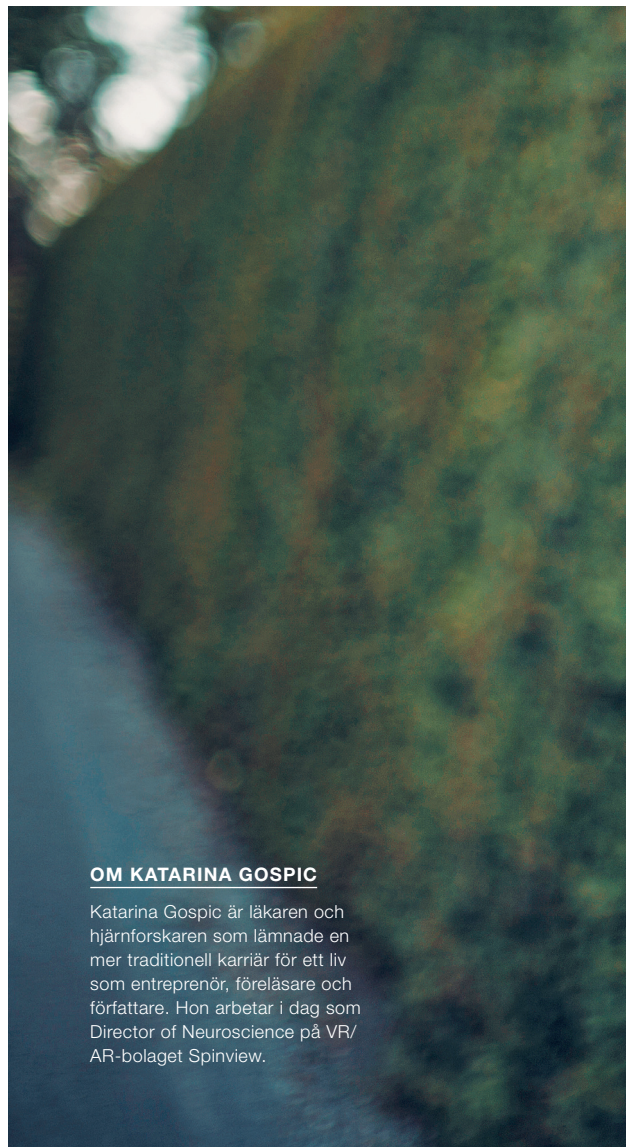
För att locka fram det bästa ur medarbetarnas
kreativitet, behöver företaget förstås också skapa
en gynnsam miljö. Trygghet är en mycket viktig
plattform.

– Framför allt för anställda som inte är så
riskbenägna. Får de verka i en kontext där det är
okej att göra fel kommer de att våga testa, missa
målet, testa igen och förbättra sig. I stora företag
finns det inte alltid utrymme för det, men det borde
det göra, säger Katarina Gospic.

Att det inte är framför datorn eller i kontorsmil-
jön som vi är mest kreativa, bör också erkännas.
När vi ska lösa ett klurigt problem, maler kvarnarna
bättre i helt andra sammanhang som ofta beskrivs
med fyra b: bus, bath, bed and bar.

– Det är typiska platser där vi slappnar av och
låter tankarna vandra. Kollar lite här. Kollar lite där
och använder andra delar av hjärnan. Nya vägar
ger nya intryck och när vi återvänder till problemet
eller platsen för det kan det vara mycket lättare att
få syn på en lösning, säger Katarina Gospic.

Företag som är måna om att ligga långt fram i
utvecklingen, skapa utrymme för innovation och ta
vara på nytänkande, har många fördelar att hämta i
framtiden. Det blev exempelvis tydligt för dem som
redan tidigare drivit på sin digitaliseringsstrategi

OM KATARINA GOSPIC

Katarina Gospic är läkaren och
hjärnforskaren som lämnade en
mer traditionell karriär för ett liv
som entreprenör, föreläsare och
författare. Hon arbetar i dag som
Director of Neuroscience på VR/
AR-bolaget Spinview.

när corona-pandemin slog till.

– Konsekvenserna blev stora för dem som
inte ens hade en lösning för en så enkel sak som
digitala möten och som måste konkurrera med
dem som redan gjort transformationen. Det blir
aldrig lika bra att lösa saker i panik som om man
är förberedd och har tagit sig tid att testa sig fram
med olika alternativ och hittat det bästa, säger
Katarina Gospic.

INNOVATION RÄDDAR VÄRLDEN

Hon arbetar själv bland annat med det som kallas
social VR och möjliggör digital teleportering.
Det innebär att företag exempelvis kan placera
personal digitalt på en fabrik eller en byggarbets-
plats med upplevelsen att man är på plats och
träffas på riktigt utan att behöva resa, utsättas för
smittorisker eller orsaka förödande konsekvenser
om man gör fel. Efter den pandemi som drabbat

SÅ BLIR DU MER INNOVATIV: TRE TIPS FRÅN HJÄRNFORSKAREN

- > **Bli riktigt bra på det du gör.** "När du kan ditt område frigör du utrymme för att tänka nytt. Övning ger färdighet och färdighet lägger en god grund för att våga testa nya vägar. Innovation föds ofta ur att man kan någonting väldigt bra och kombinerar det med något annat."
- > **Testa dig fram.** "Att våga prova nytt innebär att utsätta sig för risk som innebär att du endera kan förlora eller vinna stort. Det är orimligt att förvänta sig att 'göra mål' på första försöket. Inom fotboll sparkar man hundratals gånger, känner på bollen och hittar till slut den bästa träffen för att skjuta bollen i mål. Så bör man se på innovationsprocessen inom näringslivet också."
- > **Våga lämna rondellen.** "När du bär på ett problem är det som att åka bil i en rondell. Om du stannar där problemet uppkom, snurrar du bara runt på samma plats. Kör i stället ut och börja utforska omgivningarna. Innovativa idéer uppstår oftast inte på platsen där de ska användas, utan när vi slappnar av. Lägg bort mobilen och ta en promenad, prata med nya människor eller gör något du inte brukar. När du hämtat nya intryck kan du återvända och lättare lösa problemet."

världen, möts hon plötsligt av en helt ny förståelse hos potentiella kunder.

– Många har haft svårt för att förstå varför man ska träffas digitalt som avатарer när man kan träffas fysiskt. Men det får vi inte frågor om längre. Polletten har plötsligt trillat ner hos många som insett att det finns en mening med det digitala och att det är ytterligare ett redskap i verktygsådan. Det visar att framgången för innovation beror så mycket på var människor befinner sig mentalt och hur mottagliga de är för förändring, säger Katarina Gospic.

Den nya situation världen befinner sig i, har snabbat på digitaliseringen och Katarina Gospic ser att utvecklingen bara kommer att gå snabbare och snabbare.

– Digitaliseringen gör att arbete inte längre handlar om var vi är utan vad vi gör. Teknik tillåter distansarbete och vi kan ha "business as usual"

även om det råder en pandemi. Ett parallellt digitalt universum är på väg att skapas, säger hon.

Det gäller att hänga med det accelererande tempot om man ska ha ett jobb i framtiden. Självgick hon från en mer traditionell karriär som läkare och hjärnforskare till att jobba med innovation – för att hon älskar det.

– Det som lockar mig är den fantastiska kraften i innovation, att hela tiden kunna göra saker bättre. Inom medicinen kan man i dag med ny teknik och rätt hanterad data förutsäga bröstcancer fyra år i förväg. Vi kan förutse underhållsbehov och planera infrastruktur för att förebygga olyckor och minimera miljöhöj, alltså fixa saker innan de går sönder. Vi kan helt eliminera risker som tidigare tagit död på folk och på så vis skapa säkra och hälsosamma arbetsmiljöer. Tekniken kan bidra till att alla människor får det bättre – ja, till att rädda världen! ☞

Fråga kunniga om råd och våga > experimentera, är två husregler när Naturaj tar vara på naturen. "Jag är uppvuxen i tron att kantarell är den enda ätbara svampen. Nu ser jag skogen med andra ögon", säger Johan Backéus, som blev Årets kock i Sverige år 2017.

En klassiker i modern tappning utgör Naturajs pinnbröd, rökt med björknäver och skogligt serverad med kottar, näver eller tickor. Gästerna blir lika förtjusta i rättens nostalgiska stämning, som dess smak och rustika presentation.

< Smaker från skogen blir en extra snackis bland gästerna på Naturaj. "De reagerar positivt och ger ofta maten mer fokus när vi säger att vi har plockat eller odlat något själva. Många kommer hit för att prova något nytt och har redan accepterat att det blir lite annorlunda ingredienser," berättar Birgit Malmcrona.

SKOGENS SKAFFERI

SÄTTER SMAK HOS NATURAJ

– Vi har en påse med kottar i kylan som vi ska ta hand om nu. Hos restaurang Naturaj i Sundsvall, mitt i Sverige, sätter skogen krydda på menyn. Tallstrunt, granskott, björksav och skägglav är bara något av det som ägarna Johan Backéus och Birgit Malmcrona hämtar ur naturens skafferi.

NATURAJ BETYDER "det naturliga" på esperanto och beskriver perfekt det krögarparet ville åstadkomma när de flyttade från Stockholm och öppnade eget i Sundsvall i höstas. Naken

betong och träerna möbler utgör kulissen i den öppna restaurangen och en vacker rotvälta får full uppmärksamhet i den avskalade miljön.

Här värmer gästerna upp atmosfären och utvalda smaker från skogen i Johans hemtrakter i Norrlandsjö, 25 kilometer väster om stan, höjer spänningen på avsmakningsmenyn som serveras. Intresset för att använda naturens ingredienser började spira i olika välrenommerade storstadskök i Stockholm. Johan plockade blanda annat egna nässlor när han arbetade på Lux och Birgit fick mycket inspiration på Ichi.

– Där hade vi bland annat en tartelett med stenbitsrom och enbart örter från naturen som vi plockade varje dag. Det blev så vackert! Som en sommaräng.

SÄSONGEN STYR

Med växande fascination lär de sig hela tiden mer om vilka växter som går att förädla. Att tallens gröna minikottar kallas tallstrunt och passar för inläggning, att vildärt smakar precis som ärtskott och att "ogräsblomman" sommargyllen går utmärkt att äta, är tre av många nya lärdomar.

– Man lär sig också att det gäller att vara ute i exakt rätt tid. Allt växer snabbt och plötsligt en dag är sommargyllen för grov, säger Johan.

Det är också en del av charmen, berättar de,

och ett faktum som får styra hos Naturaj.

– Här blir det snabba ryck. Vi kan byta rätter från en dag till en annan och det kan vara tufft att jobba så, men vi vill verkligen rätta oss efter säsong, säger Johan.

Det går inte att plocka hur mycket som helst och det går inte att spara hur länge som helst. Men Birgit pratar drömmande om fina jordkällare som står helt oanvända runt om i bygden. Hon skulle gärna fylla dem! När man väl börjat söka skogens smakliga skatter, ser man dem nämligen överallt.

VÄCKER LIV I GAMMAL KUNSKAP

Paret odlar även egen potatis, olika kålsorter, squash, morot, sallader, örter – och blomman tagetes, som givetvis är ätbar. Bärbuskar bidrar också till gästernas smakupplevelser, liksom äpplen som serverats som uppskattad sorbet sedan öppningen i november 2019.

– Vi vill fortsätta och lära oss ännu mer. Det är ju de råvarorna som växer här som vi alltid kommer att ha. Mycket kunskap om hur man tillreder dem har gått förlorad och det är roligt att få väcka liv i den, säger Birgit.

Skördandet sker med samma varsamhet som smaksättningen. Stor respekt råder för skogens skafferi och kockarna manar till att odla upptäckarlustan med viss försiktighet, så att iveren inte riskerar att hämma växtligheten.

– Fråga alltid markägaren om tillåtelse och tänk på att inte plocka allt du ser. Var snäll mot naturen, säger Birgit Malmcrona. ☘

FÖRÄDLAR SKOGENS KRAFT FÖR HÖGRE SYFTEN

TEXT JENNIE ZETTERQVIST FOTO SCA

Unikt böjbar wellpapp, optimerad energianvändning med AI eller biflöden som blir foder till insektsuppfödning. Innovationsarbetet inom SCA har en enorm bredd och pågår ständigt med en gemensam närmare: ökad hållbarhet.

– Det som gör skogsindustrin så intressant är att det alltid finns ett högre syfte med det vi utvecklar och producerar, säger innovationschef Magnus Viström.

SOM SCAS INNOVATIONSCHEF banar Magnus Viström väg för framtidens affärer. Han arbetar coachande med innovationsprojekt inom koncernens alla affärsområden och har även många externa kontakter med entreprenörer och andra samarbetspartners. Rollen kombinerar de inriktningar som hans yrkesmässiga hjärta klappar allra mest för.

– Jag tycker att det är väldigt spännande att få arbeta med ny teknologi och produktutveckling i kombination med det affärsmässiga, alltså att få till en affär av nya idéer och uppslag. Mitt uppdrag är väldigt stimulerande på många sätt, säger han.

INSPIRERANDE INNOVATION

Tjänsten skapades 2012 med syfte att fördjupa och systematisera SCAs innovationsarbete. Magnus Viström som är civilingenjör och har doktorerat

inom logistik- och förpackningsområdet hade redan arbetat mycket med material- och förpackningsutveckling vid SCA R&D Centre när han tackade ja till att ta ledning för vad som även skulle innebära en viss kulturomvandling.

– SCA har genom alla tider jobbat med utveckling och innovation och med stor skicklighet hanterat stora flöden. Vid den här tiden ville man öka fokus på produktutvecklingen, alltså det som syns ute hos kunden, och verkligen sätta en innovationsprocess, berättar han.

I en verksamhet som förädlar förnyelsebar skogsråvara är det lätt att känna meningsfullhet och hitta inspiration att fortsätta driva innovation, tycker han. Det handlar ju även om att bygga upp en hållbar värld samtidigt som man gör goda affärer.

– SCA är en viktig del i bioekonomin och ett cirkulärt samhälle där vi når klimatmålen, så det

finns ett högre syfte med allt vi gör! Vi ligger väldigt långt fram när det gäller hållbarhet och har goda förutsättningar att göra stor skillnad, konstaterar Magnus Viström.

HÅLLBAR FÖRPACKNINGSDESIGN

Förpackningsutveckling är ett högaktuellt innovationsområde. Magnus Viström är uppfinnaren bakom materialet i Arcwise vars teknik erbjuder förpackningar med välvda former och en mångsidig hållbarhet eftersom det är starkt, lätt och återvinningsbart.

– Ett team har tagit Arcwise vidare till kommersialisering och innovationen har en viktig designaspekt eftersom produktens form kan speglas i förpackningen och öka dess attraktivitet i butiksmiljö. Dessutom finns det en signifikant materialbesparingseffekt som bidrar till att varumärkesägarna blir mer hållbara som bolag, säger Magnus Viström.

Bioraff är ett annat viktigt framtidsområde som bland annat omfattar utveckling kring biodrivmedel och utvinning av gröna kemikalier ur ved.

Smart förpackningsdesign är ett prioriterat innovationsområde för SCA. Arcwise är ett flexibelt förpackningsmaterial som går att böja och som samtidigt är starkare och lättare än traditionell wellpapp. Allt fler upptäcker nu tekniken, vars formgivningsmöjligheter väcker uppmärksamhet i butiken.

Medarbetare, kunder, forskare och universitet. Alla är viktiga partners för ett framgångsrikt innovationsarbete inom SCA, betonar innovationschef Magnus Viström. "Ingen kan vara bäst på allt. Genom smarta samarbeten kommer vi längre med mindre resurser".

Digitaliseringen skapar viktiga möjligheter för skogsindustrin. Vid SCAs massafabrik i Obbola har ett projekt visat att det är teoretiskt möjligt att optimera driften med hjälp av självlärande AI-teknik. Mer träffsäkra prognoser över behovet av vattenånga kan ge både en jämnare energiförbrukning och ett minskat behov av fossila bränslen.

Vid sågverk, massafabriker och pappersbruk pågår också ett ständigt innovationsarbete för att öka effektiviteten.

– För SCAs del har det alltid varit viktigt att ligga on top när det gäller produktivitet genom att hela tiden optimera processer, effektivisera maskiner, minska energitillförseln och öka energitaget, säger Magnus Viström.

SAMARBETAR MED STARTUPS

Digitaliseringen öppnar nya möjligheter till optimering, till exempel genom projekt med digitala tvillingar där tester kan göras med historisk data.

I programmet Forest Business Accelerator ligger tyngdpunkten också på digitalisering kopplat till skoglig utveckling och entreprenörskap. Genom acceleratoren ger SCA, IBM, Rise Processum och BizMaker utvalda startups från hela Sverige tillgång till affärsutveckling, teknik och

samarbetsmöjligheter med stora bolag.

– Vi ser att den här korskopplingen är fruktbar för både entreprenörerna och oss. Vi fungerar som en ledkund där vi delar med oss av vår kunskap så att de guidas till en produkt eller tjänst som skapar värde samtidigt som vi själva får nya influenser, säger Magnus Viström.

Han ser en stor styrka i att samarbeta med entusiastiska entreprenörer med eget beslutsmandat, även om de verkar inom områden som SCA initialt inte trott så starkt på.

– De kan få oss att inse att det är en intressant produkt eller teknologi och det fina med kopplingen mellan entreprenören och storbolaget är att man kan hitta möjligheter att skala upp. Det här är något som andra bolag också jobbar med, men inom skogsindustrin är vi något av pionjärer.

Ett av årets bolag inriktar sig på uppfödning av insekter, som förutspås bli en viktig proteinkälla

FOREST BUSINESS ACCELERATOR

Forest Business Accelerator har etablerat sig som ett av landets främsta acceleratorprogram. För fjärde året samarbetar SCA, IBM, Rise Processum och BizMaker med utvalda startups som har fokus på hållbara och digitala innovationer för skogsindustrin. Ett krav är att affärsidén ska

vara så pass utvecklad att den går att testa i verkliga miljöer. "Från SCAs sida är vi väldigt nöjda med utfallet, särskilt efter det senaste året med de idéer och produkter som företagen presenterade. Vi jobbar vidare med nästan alla", säger Magnus Viström.

för världens växande befolkning. För SCA som ständigt söker nya, innovativa användningsområden för biflöden i produktionen kan det medföra nya, än så länge hemliga, möjligheter.

INNOVATIONSRACE ÖKAR GLÄDJEN

Samarbete och ömsesidigt förtroende är viktiga begrepp i innovationsprocessen. För att ge ett visst utvecklingsprojekt en kickstart, kör SCA innovationsrace där kompetenser från olika områden samlas för att genomlys idén och ta den till nästa nivå.

– Jobbar man med utveckling så är det viktigt att få gehör för sina idéer, kunna diskutera ihop sig med andra och få känna en glädje i att vi gör det här tillsammans. Våra innovationsrace

INNOVATIONSCHEFENS

TIPS FÖR EN UTVECKLANDE MILJÖ

- › **Omge dig** med bra kollegor och odla en stark teamkänsla.
- › **Utgå från** att utmaningar är en del av innovationsarbetet.
- › **Var ödmjuk** inför det faktum att innovation inte sker över en natt.
- › **Se konkurrens** som stimulans.

brukar boosta in energi i organisationen och stärka teamkänslan, säger Magnus Viström.

Utvecklingsarbete sker helst så nära kunden som möjligt för att träffa rätt i ett tidigt skede. Det stärker även SCAs position som ett intressant alternativ på en spännande marknad där mycket är i ständig förändring. Magnus Viström ser konkurrens som stimulans och är fortsatt nyfiken på framtiden.

– Alla bolag har ju ett ansvar gentemot aktieägare och andra intressenter att kontinuerligt förbättra och utveckla de värden bolaget har. För oss är värdet den skogliga råvaran och vi utvecklar den på ett hållbart sätt. Det ligger i vårt dna, säger han. ☞

PREMIÄR FÖR VINDKRAFTSTORN I TRÄ

SVERIGES FÖRSTA vindkraftstorn i trä har rests på Björkö utanför Göteborg. Träkonstruktionen är lika stark som stål och gör vindkraftverket klimatneutralt från start.

Vindkraftstornet är 30 meter högt och ska användas i forsknings syfte. Men redan under 2022 kommer det första trätornet i kommersiell skala att byggas. Det uppger Modvion AB, innovationsbolaget bakom konstruktionen som tillverkats i nära samarbete med Moelven Töreboda AB, världens äldsta limträfabrik.

– Det här är ett stort genombrott som banar väg för nästa generations vindkraftverk. Laminerat trä är starkare än stål vid samma vikt och genom att bygga i moduler kan vindkraftverken bli högre, säger Modvions vd Otto Lundman.

Både produktionskostnaden och koldioxidutsläppen är betydligt lägre för tillverkning av trätorn jämfört med torn i stål. Träets lägre vikt och modulkonceptet gör det även möjligt att bygga högre torn som ändå kan transporteras på allmänna vägar. Den koldioxid som tas upp av träd när de växer lagras dessutom i trätornen vilket gör vindkraftverken klimatneutrala direkt.

FOTO: MODVION

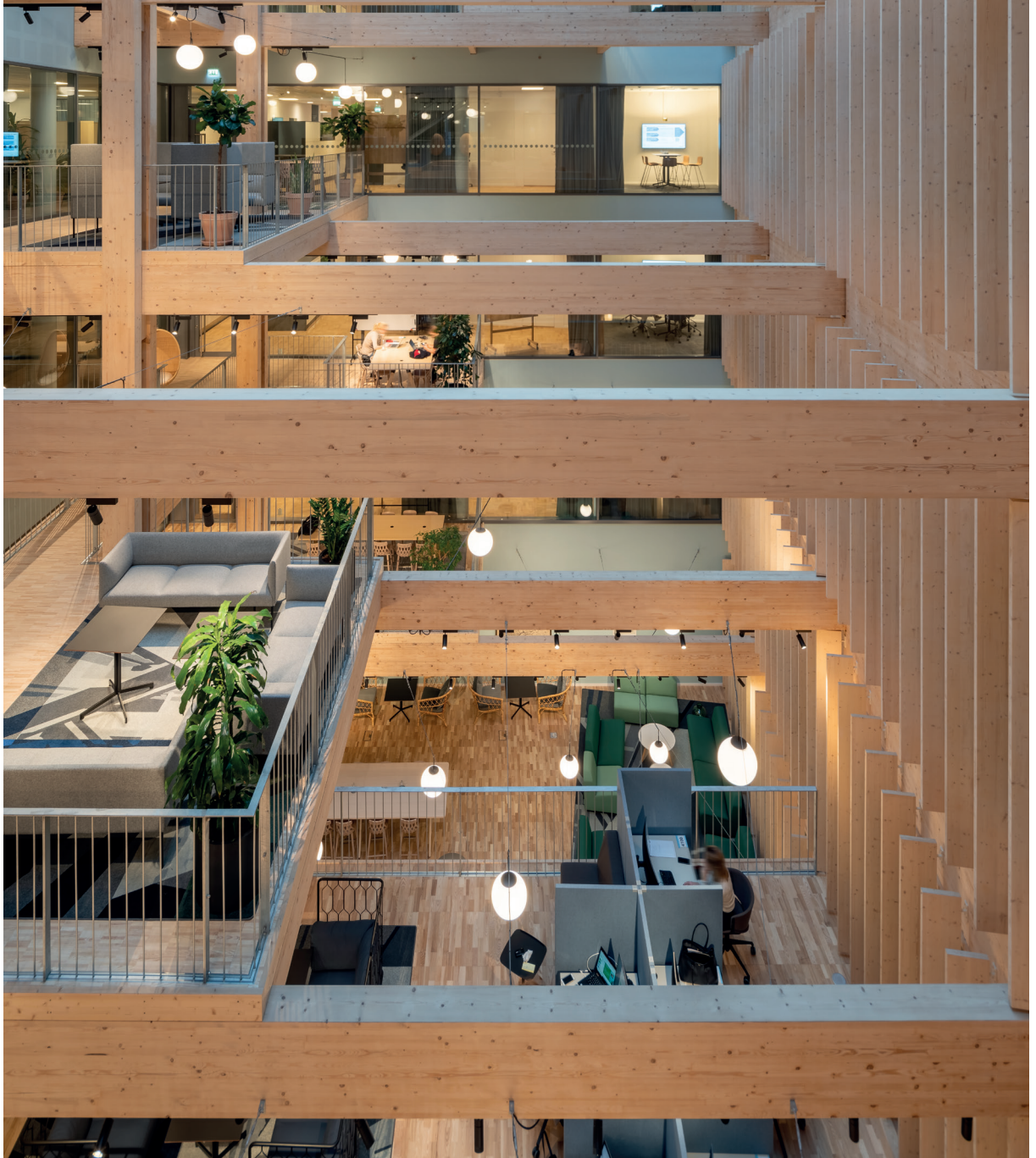

Surrande arbetare på taket

TIOTUSENTALS NYA MEDARBETARE har flyttat in på SCAs huvudkontor i Sundsvall. De surrande kollegorna som håller till i två bikupor på taket ska bidra till att främja den biologiska mångfalden. SCA och fastighetsägaren Lilium hyr varsin kupa av företaget Beehappy som arbetar för att öka antalet insekter i naturen och skapa fler livsnödvändiga pollinerare som ser till att växtligheten fortsätter frodas och ger oss mat. Bin i innerstan är inget problem eftersom de kan hämta nektar och pollen från växtlighet flera kilometer bort. Att bina även tillverkar honung åt sina hyresvärdar, är en välsmakande bonus.

Ett litet kraftpaket

TVÅ MILLIMETER lång och en bråkdels millimeter bred. Träfibern är källan till all innovation inom SCA och ansvarsfullt skött så räcker den för evigt. Den unika naturtillgången är grunden till allt från smartare plank och brädor till nästa generations biodrivmedel och gröna kemikalier

Med
små avtryck
skapar vi
stora intryck

Svenskt Träs huvuduppgift är att bredda marknaden för, och öka värdet på, svenskt trä och träprodukter inom byggande, inredning och emballage. Genom att inspirera, informera och sprida kunskap lyfter vi fram trä som ett konkurrenskraftigt, förnybart, mångsidigt och naturligt material. Svenskt Trä driver också viktiga bransch- och handelsfrågor för sina medlemmar.

Svenskt Trä representerar svensk sågverksnäring och är en del av branschorganisationen Skogsindustrierna. Svenskt Trä företräder också svensk limträ- och förpackningsindustri samt har ett nära samarbete med svensk bygghandel och trävarugrossisterna.

svenskttra.se

